

megbeszélés alapján az iskola kertjében. Megfelelő időben néhány hét múlva a kiültetés gyakorlása.

- b) Alkalmazás. Mire kell vigyáznunk a melegágy elhelyezésénél, készítésénél? Stb.

M E S E D É L U T Á N

— Embertársaink megbecsüléséről —

Dolgos élet

*Mit ér a dűsnak pergő élete,
Ha nem fakad virág a gyümölcs nyomán?
Mit ér a fény, a bőség tengere,
Ha nem segít a lelkek nyomorán?
...Az illatos kenyér kezembe van:
Az égre száll derült tekintetem:
Hogy dolgos éltet adtál részemül,
Imádlak, áldalak, édes Istenem!*

Móra István.

A becsei molnárok

Valamikor, jó két-háromszáz esztendővel ezelőtt, két vízi malom örölte a becseiek buzáját a Tiszán. Egyik a felvégen, másik az alvégen. Csendes, szelid nyári éjszakákon elhallatszott szavuk a harmadik határig. A felvégi malom mindig ezt hajtogatta nagy haragosan:

— Vidd, ördög, vidd, ördög, a törököt, törököt!

Amire csendesén visszakattogott az alvégi:

— Magyar Pál, Magyar Pál, lisztes zsák, lisztes zsák!

Nagy oka volt annak, hogy így feleselgettek egymással a becsei vízi malmok. Török világ volt akkor errefelé. Vegyest laktak a falukban a magyarok a turbános atyafiakkal. Amilyen embertelen volt a török a háboruban ellenség gyanánt, olyan békességes cimbora vált belőle, ha letelepedett valahol. Nem garázdálkodott, szépen végezte a maga dolgát és nem avatkozott a máséba.

Becsén az alsóvárosban fészkeltek meg magukat a törökök. A felsővárosi magyaroknak nem csináltak semmi galibát. Volt nekik külön templomuk, külön mészárosuk, külön boltosuk, külön csizma-

diájuk. Még vízi molnárjuk is, aki megörölte a kenyérnek valót.

Tabir bégnek hívták az öreget. Katona volt valamikor, de venségére könnyebb munkának találta a hadakozásnál a vízi molnárságot, Áldott jó ember volt máskülönb, a légynek se vétett, koldusnak, vándorlónak mindig öntött a tarisznyájába egy kis fehér lisztecskét, akármilyen nemzetségbeli volt; hanem ha a magyar molnárt meglátta, mindig elfogta a szívét a bosszúság:

— Minek is van ez a magyar molnár a világon! Ha egymagam volnék a becsei molnár, mindennap kétszerannyi rézgarast hányhatnék az erszényembe!

A magyar molnárt Pál gazdának hívták!

Ez is olyan ember volt, mint a falat kenyér. Egész nap dalt, fütyült, meg nem szidta volna még az inasát sem. Hanem amikor átpillantott a Tabir bég malmára, mindig ökölbe szorult a keze:

— Hej, ha ez a török molnár nem volna a világon, akkor egymagam volnék a becsei molnár. Azóta tele volna a ládafia ezüst huszassal.

Hát ezért feleseltek egymással a becsei malmok éjjel-nappal. Ha az egyik abbahagyta, a másik mindjárt rákezdte. Néha még a harangszó is lehetett hallani a nagy lármájuktól.

Hanem egyszer aztán ugyancsak elhallgatott mind a kettő, alvégi malom, felvégi malom, török molnár, magyar molnár. Jött valami ellenséges gyűlevész had, nagy robajjal, mint a jeges eső. A becsei jámbor polgárok, ami drágább portékájuk volt, eldugták, ki hova tudta, aztán mentek világgá. Az ellenség nem talált egyebet a pusztá falunál, de ki is töltötte rajta bosszuját, mert az egész főlégette.

Pál gazda zacskóba hányta, ami pénzecskéje volt s elindult a Tiszaparton, hogy elrejtse valahová. Olyan biztos helyre, ahol nem találja meg az ellenség, de rátalál ő, ha valamikor visszakerül. Ahogy kémlelődött ott a víz mentén, egyszer csak nekiment egy odvas, öreg fűzfának. Töve a vízben volt, derekáról úgy lebegett le a hosszú moha, mintha szakáll lett volna. A fehér szakáll közt tátongott a száj, a vénhedt fa fekete odva. Pál gazda nem sokat gondolkozott: beledugta az oduba pénzeszacskóját.

— Ezt az Isten is arra teremtette, hogy megőrizze a pénzecskémet, amíg visszakerülök erre a tájra.

Azzal levágott a fáról egy ágat vándorbotnak és nekiindult a világnak. Kebelén kenye, hátán háza, így ment ez akkoriban Magyarországon.

De bizony a török molnár se várta házához a hivatlan vendégeket. Belerakta a megtakarított pénzét egy vászontarisznyába s ő is a Tiszaparton keresett neki helyet. Nem talált jobbat az odvas fűzfánál, belecsuszta a tarisznyát. Csörrent a pénz, ahogy a másik zacskóhoz ütdött. Tabir bég kíváncsi lett, mi lehet a fában? Belenyúlt az oduba s kihuzta a magyar molnár pénzét.

— Nini! — örvendezett a török, hosszú fehér szakállát simogatva. — Csakugyan nem tehetném jobb helyre a vagyunkamat! Más

okos ember is ide tette az övét, nagyon alkalmas helynek kell lennie.

Azzal szépen visszaeresztette az oduba mind a két zacskót, betakargatta száraz falevéllal, összecsatlantotta a papucsát s úgy megindult, hogy meg se állt Belgrádig. Ott laktak az atyafiai, azoknál huzta ki a telet.

Ahogy kitavaszkodott, lassanként hazaszállingóztak a becséiek. Ámbátor nem igen volt haza a haza: mert a kormos falakon kívül semmi se maradt a régi Becséből. Ujra kellett építeni az egészet.

Egy mosolygó hajnalon Pál gazda is hazakerült. Bizony ő sem találta meg a malmát a felvégen. Elpusztította azt az ellenség az alvégivel együtt. Nem sokat törődött vele, csak a pénzét meglelje.

Az öreg füzfa megfrissült koronájával ott bólogatott a vízszélen, mintha mondaná:

— Ne busulj, megőriztem a pénzed!

Benyult a molnár az oduba s megörült, amikor megmarkolta a zacskót! Csak akkor hiült el, amikor kihuzta. Ez nem az ő zacskója! Megint belenyult s addig kotorászott benne, amíg ki nem huzta a magáét is. Csak azután esett gondolkodóba:

— Rugja meg a kakas, mitévő legyen most ezzel az idegen pénzzel? Talált jószág, nekem szánta az Isten. Csináltatok rajta olyan malmot, hogy a király sem örölteti különben a vásárnap kalácsnak valóját.

S már nyult is a pénzért, de hirtelen visszarántotta a kezét, mert megdobbant a szíve:

— Pál, Pál, te nem jársz igaz uton. Aki iderejtette azt a pénzt, vissza is jön érte. Ő sem vitte el a tiedet, te se bíátsd az övét!

Elszégylette magát a molnár, visszatette a helyére az idegen zacskót. Hóna alá csapta a magáét s megindult hazafelé. Hát, ahogy megfordul, jön ám vele szembe: Tabir bég. Szakadt róla a verejték a nagy igrkezetben.

— No, te is megkerültél, te török? — mordult rá Pál gazda mérgesen.

A török molnár sietett előkeríteni a zacskóját a fa odvából, csak azután adta meg a választ:

— Meg ám, te magyar!

Amikor Pál meglátta, mit csinál a török, csudálkozva csapta össze a kezét:

— Hát a tied volt a másik zacskó, Tabir bég?

— Hát a tied volt az egyik, Pál gazda?

— Hát ilyen emberséges vagy te, szomszéd?

— Hát van tenálad becsületesebb ember, testvér?

Török molnár, magyar molnár karonfogva mentek be Becsére. Szét se váltak többet. Összetették a pénzüket, ketten építettek egy malmot, közösbe kerestek a halálukig. Csendes, nyári éjszakákon a harmadik határig elhallatszott a malom kattogása:

— Becsület, tisztesség, szeretet, békesség...

Móra Ferenc.